

Alexandra Manea

Claudia Matache

TESTE pregătitoare

pentru
Evaluarea Națională

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
clasa a IV- a

PIRLS

Delta Cart Educațional, Pitești 2018

Ce reprezintă testarea de tip PIRLS?

PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study), respectiv Progresul în Studiul Internațional al Alfabetizării la Citire/Lectura evaluează, pe scurt, performanțele elevilor de clasa a IV-a la citire/lectură.

Conceptul de *Reading Literacy* desemnează „abilitatea de a înțelege și a utiliza acele forme ale limbii scrise, cerute de către societate și/sau valorizate de către individ”

Elevii evaluați sunt la finalul învățământului primar. Ei citesc pentru a învăța. Ceea ce evaluează PIRLS vizează **eficiența strategiilor de citire/lectură** utilizate de către cititori în confruntarea cu o varietate de texte.

În consecință, achiziția capacităților de bază la citire (alfabetizarea pentru citire) este privită ca unul dintre procesele fundamentale ale școlarizării, deoarece, prin intermediul său, se constituie baza învățării tuturor celorlalte discipline de studiu.

PIRLS investighează un **aspect important al alfabetizării** la citire: procesele de comprehensiune.

I. Procesele de comprehensiune la citire sunt definite astfel:

1. Identificarea și regăsirea informației explicit formulate.

Exemple de sarcini de citire:

- identificarea informațiilor relevante pentru scopul specificat al procesului de citire;
- urmărirea unor idei specifice;
- căutarea definițiilor unor cuvinte sau expresii;
- identificarea timpului și locului unei povestiri;
- identificarea temei și a ideii principale.

2. Formularea de inferențe directe urmărește realizarea de deducții simple, pe baza textului citit.

Exemple de sarcini de citire:

- deducerea faptului că un eveniment a cauzat un alt eveniment;
- formularea concluziei unei serii de argumente;
- identificarea generalizărilor făcute în text;
- descrierea relațiilor dintre două personaje.

3. Interpretarea și integrarea ideilor și informațiilor urmărește utilizarea înțelegerii lumii, experienței anterioare pentru găsirea de conexiuni între ideile și informațiile prezente în textul citit.

Exemple de sarcini de citire:

- compararea informațiilor din text;
- distingerea mesajului global sau a temei textului;
- formularea de deducții logice la tonul sau atmosfera generală a narațiunii.

4. Abordarea critică a textului, reflectarea asupra textului și evaluarea personală a conținutului, a structurii, a utilizării limbajului, a instrumentelor lingvistice, a perspectivei și a specificului autorului.

Exemple de sarcini de citire:

- evaluarea probabilității ca evenimentele descrise în text să aibă loc în realitate;
- descrierea modului în care autorul a construit un final surpriză pentru textul său;
- determinarea perspectivei autorului cu privire la ideea centrală a textului.

Scopurile majore ale citirii sunt:

1. Citirea/lectura pentru experiența literară concepe întregul demers ca pe relaționarea cititorului cu textul, astfel încât să devină „angajat” în evenimentele imaginate, să relaționeze cu personajele, cu atmosfera, sentimentele, să aprecieze limbajul folosit. PIRLS folosește **ficțiunea narativă** ca formă literară de bază a textelor-suport pentru citire.

2. Citirea/lectura pentru dobândirea și utilizarea informației concepe demersul ca pe relaționarea cititorului cu aspectele universului real, astfel încât cititorul să înțeleagă lumea, să își explice modul său de funcționare și să poată accede dincolo de achiziția primară a informației, utilizând-o în propriile raționamente și acțiuni. PIRLS folosește în acest scop **biografii, relatări de evenimente, texte procedurale, articole științifice etc.**

Caracteristicile testului de citire/lectură:

- formatul itemilor: itemi cu alegere multiplă (aproximativ 7-8), itemi cu răspuns construit (4-5).

Câteva din motivele rezultatelor slabe ale elevilor români la testările PIRLS:

- lipsa de lectură generalizată;
- lectura informațională nu există în curricula românească;
- schimbarea succesivă a programelor;
- lipsa de obișnuință a elevilor de a citi la prima vedere texte de dimensiuni lungi și de a răspunde la acest tip de întrebări.

Testul nr. 1

Citește cu atenție textul de mai jos!

Singur pe lume (fragment)

după Hector Malot

S-au scurs așa doi ani, și, cum nenea Acquin mă lua deseori cu el la târg, pe Cheiul-cu-Flori, sau pe la florăriile unde ne vindeam florile, ajunseseam să cunosc Parisul.

Cu timpul i-am cunoscut monumentele, m-am plimbat pe cheiuri, pe bulevarde, prin grădini. I-am văzut statuile, am căscat gura privind forfota mulțimii... Și mi-am făcut treptat o idee despre ceea ce este viața unui mare oraș.

Înainte de a se face grădinar, Acquin lucrase la pepinierele de la Grădina Botanică, și acolo, în vecinătatea cărturarilor, i se trezise și lui gustul de a citi și de a învăța. Ani de-a rândul își cheltuise banii pe cărți și își petrecuse ceasurile libere citind. Dar după ce se însurase și începuse să i se înmulțească familia, timpul liber se împuținase tot mai mult. Trebuia să-și câștige pâinea cea de toate zilele, cărțile au fost date uitării, dar nu irosite și nici vândute ci puse cu grijă într-un dulap.

Cea dintâi iarnă petrecută de mine în sânul familiei Acquin a fost tare lungă. Atunci, ca să-mi mai treacă de urât în serile lungi pe care le petreceam la gura sobei, am scos cărțile vechi din dulap.

Fiind mai puțin somnoros și curios din fire, citeam până noaptea târziu.

Dorința mea de a învăța îi reaminti grădinarului de vremea când rupea câte doi gologani din cei destinați prânzului ca să-și cumpere cărți, și, curând, teancul din dulap se îmbogăți cu alte cărți noi, aduse special pentru mine de la oraș. Alegerea lor o făcea la întâmplare sau după titluri, dar oricum, erau cărți! Au stârnit ele la început puțină zăpăceală în mintea mea lipsită de o călăuză, însă, cu timpul, zăpăceala s-a dus, iar ceea ce era bun în ele mi-a rămas până azi. Cât este de adevărat că orice carte bună îți folosește!

Liza, mezina familiei, nu știa să citească, dar, tot văzându-mă mereu cufundat cu nasul în cărți, a avut și ea curiozitatea să afle ce mă interesa atât de tare la ele. Mai întâi a vrut să-mi ia din mână cărțile care mă împiedicau să mă joc cu ea. Apoi, văzând că tot la ele mă întorceam, m-a rugat să-i citesc și ei. Aceasta ne-a legat și mai mult prietenia. Închizându-se în sine, cu mintea veșnic trează, nefiind atrasă deloc de fleacurile și pălăvrăgelile de toate zilele, Liza era făcută să găsească în citit ceea ce a și găsit: hrana sufletească.

Câte ceasuri n-am petrecut noi astfel! Ea stând în fața mea, cu ochii țintă la mine, iar eu citindu-i. Deseori, când întâlneam cuvinte sau pasaje pe care nu le înțelegeam, mă opream și mă uitam la ea. Rămâneam așa câteodată multă vreme, căutând amândoi înțelesul; apoi, dacă nu-l găseam, ea îmi făcea semn să mergem mai departe, cu un gest care voia să spună: „Lasă, mai târziu”.

Am învățat-o să și deseneze. A durat destul de mult și a fost greu, dar în cele din urmă am izbutit.

Desigur că nu eram nici eu un dascăl grozav. Ne înțelegeam însă, și buna înțelegere dintre învățător și școlar face deseori mai mult decât talentul. Ce bucurie a fost pe Liza când a desenat ceva din care să se recunoască ce voise să facă! Acquin m-a îmbrățișat cu mult drag.

— Hei, Remi, spuse el, râzând, vezi ce prostie făceam dacă te lăsam să pleci de la noi? Liza o să te răsplătească pentru asta mai târziu.

„Mai târziu”, adică atunci când avea să vorbească pentru că el nu pierduse speranța ca ea să-și recapete graiul. Doctorii spuneau că deocamdată nu se putea face nimic.

„Mai târziu” însemna și gestul trist pe care mi-l făcea când îi cântam. Voise, de asemenea, să o învăț să cânte la harpă și foarte repede degetele ei se obișnuiseră să le imite pe ale mele. Firește că nu putea să învețe a cânta din gură și asta o necăjea cel mai mult. De multe ori am văzut-o cu ochii plini de lacrimi și numai eu știam cât suferă. Dar, blândă și bună cum era, supărarea n-o ținea mult. Își ștergea ochii și zâmbetul ei resemnat îmi spunea: „Mai târziu”.

Vocabular:

■ **pepinieră**: plantație de răsaduri sau puieti.

1. De cât timp era Remi găzduit la familia Aquin?
- a) din iarnă;
 - b) de un an;
 - c) de doi ani;
 - d) de multă vreme.

2. În ce oraș trăia familia Aquin?
- a) Paris;
 - b) Franța;
 - c) Remi;
 - d) Cheiul-cu-Flori.

3. Cum a reușit Remi să-și facă o idee despre ce înseamnă un oraș mare?

4. Scrie două motive pentru care domnul Aquin renunțase la lectură.

5. De ce îi amintea domnului Aquin dorința lui Remi de a învăța?
- a) de vremea când stătea în preajma cărturarilor;
 - b) de vremea când economisea bani pentru a-și cumpăra cărți;
 - c) de vremea când era copil și citea foarte mult;
 - d) de vremea când cărțile citite erau puse cu grijă într-un dulap.

6. Numerotează enunțurile de mai jos în ordinea în care s-au întâmplat evenimentele. Numărul 1 a fost rezolvat pentru tine.

Remi o învață pe Liza să deseneze și să cânte la harpă .

1. Remi cunoaște orașul Paris.

Domnul Aquin îi cumpără cărți lui Remi.

Remi își petrecea mai tot timpul citind.

Liza îl roagă pe Remi să-i citească și ei.

7. Din ce motiv a început Remi să citească?
- a) pentru că nu era somnoros din fire;
 - b) pentru că îi plăceau poveștile;
 - c) pentru a avea o preocupare în serile lungi de iarnă;
 - d) pentru a o înveseli pe prietena sa, Liza.

8. De ce la început cărțile produceau confuzie în mintea lui Remi?
- a) pentru că citea prea multe cărți în loc să se odihnească;
 - b) pentru că erau prea multe informații în ele;
 - c) pentru că nu înțelegea anumite cuvinte sau pasaje;
 - d) pentru că lectura sa era la întâmplare, fără îndrumare.

9. Ce înțelegi din expresia „în citit găsisese hrană sufletească?”
- a) cititul îți îmbogățește cunoștințele despre lume și viață;
 - b) cititul este o sursă de idei și informații pentru minte;
 - c) cititul este o sursă de trăiri și sentimente pentru suflet;
 - d) sufletul este hrană pentru trupul oamenilor.

10. Scrie un motiv pentru care Liza îi lua cărțile din mână lui Remi.

11. Ce a legat și mai mult prietenia dintre Remi și Liza?

- a) orele petrecute împreună jucându-se;
- b) ceasurile petrecute împreună citind;
- c) timpul petrecut studiind harpa;
- d) orele petrecute învățând să deseneze.

12. Înlocuiește propoziția „Liza avea mintea veșnic trează” cu una potrivită ca sens.

- a) Liza nu lenevea niciodată;
- b) Mintea Lizei nu lenevea;
- c) Liza era atentă mereu;
- d) Liza era foarte inteligentă.

13. Din ce cauză crezi că Lisa era „închisă în sine”?

- a) pentru că nu era atrasă de fleacuri;
- b) pentru că nu știa să citească;
- c) pentru că avea o fire posomorâtă;
- d) pentru că nu putea vorbi.

14. Ce speranță avea domnul Aquin în privința Lizei?

- a) că va învăța să citească;
- b) că-și va recăpăta graiul;
- c) că va învăța să deseneze;
- d) că-și va recăpăta văzul.

15. Ce o necăjea pe Liza cel mai mult?

- a) că nu putea desena;
- b) că nu putea cânta din gură;
- c) că nu putea cânta la harpă;
- d) că nu putea citi.

16. Fiecărui personaj îi corespund două însușiri.

Alege răspunsurile desenând o săgeată ce unește numele personajului cu însușirile potrivite, așa cum reies ele din text.

supărăcioasă	Remi	posomorât
blândă		prietenos
curajoasă	Liza	rău
bună		curios

17. Liza a avut diferite stări sufletești în povestire.

Scrie două stări diferite pe care le-a avut și explică din ce motive.

18. Ai aflat din text că "orice carte bună îți folosește". Ce crezi că înseamnă acest lucru?

19. Alege-ți personajul preferat.

Describe de ce ți-a plăcut și dă două exemple din text care să-ți motiveze alegerea.

I. Introducere în Antarctica

Ce este Antarctica?

Antarctica este un continent poziționat la sudul Pământului. (Dacă încercați să-l găsiți pe globul pământesc, veți vedea că este în partea de jos a acestuia.)

Se întinde pe o zecime din suprafața Pământului și este acoperit cu un strat de gheață, care are o grosime de 1.500 de metri sau mai mult. Polul Sud este chiar în mijlocul Antarcticii.

Antarctica este cel mai rece, uscat și vânturos continent și are cea mai mare altitudine medie dintre toate continentele.

Foarte puțini oameni locuiesc în Antarctica pe tot parcursul anului. Oamenii de știință stau acolo pentru perioade scurte de timp și trăiesc în stațiile de cercetare special construite.

Vara în Antarctica este în perioada octombrie - martie. În acest timp, este non-stop ziua. În timpul iernii, din aprilie până în septembrie, se întâmplă opusul, și Antarctica este cufundată șase luni într-un permanent întuneric.

În Antarctica, este atât de rece încât nici nu vă puteți imagina! Așa este chiar și în mijlocul verii! Polul Sud este partea cea mai rece din Antarctica. Temperatura medie pentru luna ianuarie, mijlocul verii, este de minus 28 de grade Celsius (scris - 28 ° C). Minus înseamnă mai rece decât punctul de îngheț care este de 0 ° C.

În timpul iernii, din aprilie până în septembrie, temperatura medie de la Polul Sud poate ajunge la - 89 ° C. Atunci când temperatura este atât de scăzută, dacă arunci în aer o cană cu apă clocotită, ea va îngheța înainte de a lovi gheața.

Uneori, oamenii de știință utilizează frigidere pentru a păstra probele la căldură!

Pinguinii din Antarctica

Există mai multe specii de pinguini în Antarctica decât orice altă pasăre. Ei nu pot zbura, dar pot folosi aripile ca înotătoare scurte de înot. Aceștia sunt înotători excelenți. Picioarele sunt situate mai în spate față de alte păsări, lucru ce le conferă o poziție verticală dar care le îngreunează mersul pe pământ uscat. Tot ele îndeplinesc funcția de cârmă atunci când se află în apă.

Pe sol, pinguinii se leagănă în poziție verticală sau se deplasează prin mici sărituri.

Pinguinii au mai multe pene, care se suprapun reciproc. Acestea, împreună cu puful și un strat gros de grăsime, îi protejează de aerul rece, de vânt și apă. Pentru căldura suplimentară, pinguinii se îngheșue împreună, în grupuri.

II. O scrisoare din Antarctica

Sara Wheeler este unul dintre oamenii de știință care lucrează în Antarctica.

Citind această scrisoare, către nepotul ei, Daniel, poți afla mai multe despre experiența ei din Antarctica.

Antarctica
Vineri, 9 decembrie

Dragă Daniel,

Îți trimit scrisoarea pe care am promis să ți-o scriu din Antarctica și o fotografie. Imaginează-ți cât de încântată sunt de a fi aici, pe urmele atâtor exploratori celebri! Această zonă este foarte diferită de lumea pe care o știm.

Nu este nimic proaspăt de mâncare aici - și neexistând supermarket-uri - trebuie să mâncăm o mulțime de produse alimentare uscate, conservate sau congelate (Aici nu trebuie să fie pus nimic în congelator - poți să lași pur și simplu afară). Totul se gătește pe sobe cu gaz, mici, care necesită mai mult timp de preparare decât aragazul de acasă.

Ieri am făcut tăiței cu pastă de tomate și legume ambalate în staniol, urmate de căpșuni uscate, care aveau gust de carton.

Mi-e dor de mere și portocale proaspete! Aș vrea să-mi trimiteți câteva!

Cu dragoste,
Sara

1. Cum poți găsi Antarctica pe globul pământesc?

2. Antarctica e cel mai rece loc de pe pământ. Ce alte recorduri s-au mai înregistrat aici?

- a) cel mai uscat și noros;
- b) cel mai ploios și vânturos;
- c) cel mai vânturos și uscat;
- d) cel mai noros și înalt.

3. Cu ce este acoperită Antarctica?

- a) cu o pătură de gheață;
- b) cu oceane și mări;
- c) cu petice de zăpadă;
- d) cu un strat gros de gheață.

4. Care e partea cea mai rece din Antarctica?

5. Gândește-te la ce îți spune acest text despre Antarctica. Scrie **două** motive pentru care mulți oameni aleg să **nu** viziteze Antarctica în perioada aprilie-septembrie.

1. _____

2. _____

6. Ce vrea acest text să spună prin enunțul „dacă arunci în aer o cană cu apă clocotită, ea va îngheța înainte de a lovi gheața”?

- a) să spună cât de fierbinte e apa în Antarctica;
- b) să arate ce fel de apă se bea în Antarctica;
- c) să spună despre experimentele oamenilor de știință în Antarctica;
- d) să arate cât de frig este în Antarctica.

7. Potrivit acestui text, la ce folosesc aripile pinguinului?

- a) pentru a zbura;
- b) pentru a înota;
- c) pentru a păstra căldura puilor;
- d) pentru a merge în poziție verticală.

8. Scrie **trei** moduri prin care pinguinii sunt capabili să-și păstreze căldura corpului în Antarctica.

1. _____

2. _____

3. _____

9. Ai aflat din text că picioarele pinguinilor sunt situate mai în spate. Scrie un avantaj și un dezavantaj al acestei poziționări.

avantaj: _____

dezavantaj: _____

10. Cum se deplasează pinguinii pe uscat?

- a) prin alunecarea pe gheață;
- b) prin legănat și mici sărituri;
- c) prin alergare și salturi;
- d) prin legănat și târât.

11. Scrie **două** lucruri pe care le-ai aflat despre alimente, în Antarctica, din scrisoarea Sarei.

1. _____

2. _____

12. Cui îi este adresată scrisoarea Sarei?

- a) fratelui său, Daniel;
- b) unui cercetător, Daniel;
- c) nepotului său, Daniel;
- d) unui director de supermarket, Daniel.

13. Gândește-te dacă dorești să vizitezi Antarctica. Utilizează ceea ce ai citit atât în „**Introducere în Antarctica**” și „**O scrisoare din Antarctica**” și explică de ce ai dori sau nu ai dori să faci această vizită.

14. Care fragment din text îți spune cât de groasă este gheața în Antarctica?

- a) Ce este Antarctica?;
- b) Vremea în Antarctica;
- c) Pinguinii din Antarctica;
- d) O scrisoare din Antarctica.

15. În acest articol, există două moduri diferite de a afla despre Antarctica:

- Introducere în Antarctica;*
- Scrisoare din Antarctica;*

Care dintre aceste tipuri de informații ți se par mai interesante, și de ce?
